

Процедура усиновлення дитини громадянами України, які проживають в Україні

Громадяни України, які бажають усиновити дитину, мають право отримати консультацію щодо процедури усиновлення дитини шляхом подання відповідної заяви для прийому безпосередньо до служби у справах дітей за місцем свого проживання, у тому числі в онлайн-режимі з використанням електронних засобів комунікації або через Єдиний державний вебпортал електронних послуг та інтегровані з ним інформаційні системи Мінсоцполітики, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Під час консультації заявникам роз'яснюється процедура усиновлення, його правові наслідки як для дитини, так і для усиновлювача, права і обов'язки усиновлювачів, порядок здійснення нагляду за умовами проживання і виховання усиновленої дитини як на території України, так і за її межами, контролю за цільовим використанням допомоги при усиновленні дитини.

Громадяни України, які бажають усиновити дитину, звертаються із заявою про взяття їх на облік кандидатів в усиновлювачі до служби у справах дітей за місцем проживання та подають разом з нею такі документи:

- 1) копію документа, що посвідчує особу;
- 2) копію реєстраційного номера облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків або інформація про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу) (за наявності);
- 3) копію документу, де зазначено унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);
- 4) довідку про заробітну плату за останніх шість місяців або відомості з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків, або довідка про подану декларацію про майновий стан і доходи за попередній календарний рік.
У разі коли усиновлювачами є подружжя, довідку про заробітну плату за останніх шість місяців або відомості з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків, або довідку про подану декларацію про майновий стан і доходи, може подавати один із подружжя, який має постійний дохід;
- 5) копію свідоцтва про шлюб або витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про шлюб (для осіб, які перебувають у шлюбі);

6) висновок про стан здоров'я кожного заявника, складений за формою згідно з додатком 3;

7) документ про наявність чи відсутність судимості для кожного заявника, виданий територіальним центром з надання сервісних послуг МВС;

8) копію документа, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням;

9) згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення одним із подружжя), якщо інше не передбачено законодавством, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально.

Заяву може бути подано в паперовій формі безпосередньо під час особистого прийому в службі у справах дітей або в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг та інтегровані з ним інформаційні системи Мінсоцполітики, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. У заяві зазначається адреса проживання заявника (за наявності кількох місць проживання - адреса кожного з них), дані паспорта громадянина України, номер телефону та адреса електронної пошти.

У разі коли один із подружжя не може особисто з'явитися до служби у справах дітей для написання заяви, його заяву, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально, може подати дружина (чоловік).

У разі усиновлення дитини одним із подружжя висновок про стан здоров'я та документ про наявність чи відсутність судимості подаються кожним із подружжя.

Заява вважається поданою, якщо до неї додані всі документи, зазначені в цьому пункті. Витребування у заявників документів, не зазначених у цьому пункті, не допускається.

Строк дії документів становить один рік з дня їх видачі, якщо інше не передбачено законодавством.

Громадяни України, які бажають усиновити дитину, мають право подати заяву про взяття їх на облік кандидатів в усиновлювачі в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі - електронна заява) у разі, коли вони пройшли електронну ідентифікацію та автентифікацію з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, кваліфікованого електронного підпису або інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначного встановлення особи.

Обов'язковими додатками до заяви є документи, визначені підпунктами 2-8. У разі наявності технічної можливості такі документи (у тому числі у вигляді відомостей) передаються в електронній формі шляхом інформаційної взаємодії з відповідними базами даних, державними реєстрами та інформаційними системами в особистому кабінеті заявника на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг.

Якщо один або кілька документів, відсутні у відповідних базах даних, державних реєстрах та інформаційних системах, заявник додає до електронної заяви їх скановані копії.

Заявники, які перебувають в шлюбі та бажають усиновити дитину, подають спільну електронну заяву та документи для кожного з подружжя.

У разі коли заявник перебуває в шлюбі, у своїй електронній заяві він зазначає про згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення дитини одним із подружжя), якщо інше не передбачено законодавством, а також додає скановані копії висновку про стан здоров'я та документа про наявність чи відсутність судимості другого з подружжя. Про це заявником робиться відмітка в електронній заяві.

На електронну заяву та скановані копії документів заявником накладається його кваліфікований електронний підпис, а також кваліфікований електронний підпис другого з подружжя, якщо заявник перебуває в шлюбі.

Електронна заява, подана через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, надсилається через інтегровані з ним інформаційні системи Мінсоцполітики, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування до служби у справах дітей за місцем проживання заявника.

Копія документа, що посвідчує особу заявника (з одночасним пред'явленням його оригіналу), оригінали документів, скановані копії яких подано разом із електронною заявою, передаються заявником працівнику служби у справах дітей під час обстеження його житлово-побутових умов. Про згоду заявника надати оригінали документів для проведення перевірки робиться відмітка в електронній заяві.

За результатами реєстрації електронної заяви в інформаційних системах Мінсоцполітики заявнику в особистий кабінет на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг надсилаються реєстраційні реквізити цієї заяви та підписаний службою у справах дітей акт про ознайомлення заявників з порядком та умовами усиновлення, правами і обов'язками кандидатів в усиновлювачі, усиновлювачів, правовими наслідками усиновлення, порядком здійснення контролю за умовами проживання і виховання усиновленої дитини, цільовим використанням допомоги при усиновленні дитини для його підписання заявником шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису.

Під час приймання документів у паперовій формі заявникам роз'яснюються порядок та умови усиновлення, права і обов'язки кандидатів в усиновлювачі, усиновлювачів, правові наслідки усиновлення, порядок здійснення нагляду за умовами проживання і виховання усиновленої дитини як на території України, так і за її межами, про що складається акт за формою, затвердженою Мінсоцполітики, у двох примірниках, один з яких у разі виїзду усиновленої дитини за межі України надсилається до МЗС.

Служба у справах дітей доводить заявникам до відома інформацію про те, що контроль за цільовим використанням допомоги під час усиновлення дитини здійснюється в порядку, визначеному Мінсоцполітики.

Громадяни України, які бажають усиновити дитину, проходять курс підготовки з питань виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за програмою, затвердженою Мінсоцполітики, крім випадків, коли заявники є родичами дитини, її опікунами, піклувальниками, прийомними батьками, батьками-вихователями.

Служба у справах дітей протягом п'яти робочих днів після надходження електронної заяви або заяви у паперовій формі та всіх документів та/або відомостей, перевіряє документи щодо відповідності вимогам законодавства.

Документи, що надійшли разом із електронною заявою шляхом інформаційної взаємодії з відповідними базами даних, державними реєстрами та інформаційними системами в особистому кабінеті заявника на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг, перевірці не підлягають.

Скановані копії документів, додані заявником або заявниками до електронної заяви, підлягають перевірці щодо відповідності оригіналам під час обстеження житлово-побутових умов заявника або заявників.

Під час обстеження житлово-побутових умов заявник передає службі у справах дітей згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення одним із подружжя), якщо інше не передбачено законодавством, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально.

Про результати перевірки документів служба у справах дітей інформує заявника в електронній формі з одночасним повідомленням за допомогою телефонного зв'язку.

У разі, коли документи подано не в повному обсязі, служба у справах дітей інформує заявника про необхідність подання таких документів.

Під час воєнного стану громадяни України, які бажають усиновити дитину, можуть бути взяті на облік кандидатів в усиновлювачі без проходження курсу підготовки з питань виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, якщо за рішенням обласної, Київської міської державної (військової) адміністрацій у період воєнного стану в регіоні припинено проведення підготовки кандидатів в усиновлювачі.

Такі кандидати в усиновлювачі зобов'язані пройти відповідний курс підготовки після відновлення такого навчання, про що їх інформує служба у справах дітей за місцем обліку.

Під час воєнного стану строк дії документів кандидатів в усиновлювачі та висновку про можливість бути усиновлювачами становить 18 місяців від дати видачі.

Якщо протягом дії висновку про можливість бути усиновлювачами закінчився строк дії документів, кандидати в усиновлювачі, які перебувають в

Україні, поновлюють їх і подають оригінали та копії документів до служби у справах дітей за місцем свого обліку або до служби у справах дітей за місцем свого тимчасового переміщення (евакуації) для внесення інформації до Єдиного банку даних.

Служба у справах дітей, до якої звернувся кандидат в усиновлювачі, перевіряє правильність оформлення документів та протягом п'яти робочих днів вносить оновлену інформацію до Єдиного банку даних.

Копії документів кандидата в усиновлювачі зберігаються у службі у справах дітей, яка поновила інформацію в Єдиному банку даних, а оригінали повертаються кандидату в усиновлювачі.

Усиновлення одним з подружжя дитини другого з подружжя

Усиновлення одним з подружжя дитини другого з подружжя здійснюється без перебування дитини на обліку.

Усиновлення одним з подружжя дитини другого з подружжя здійснюється за місцем проживання дитини.

Для усиновлення дитини те з подружжя, хто бажає її усиновити, звертається з відповідною заявою до служби у справах дітей за місцем проживання дитини.

До заяви додаються:

копія паспорта громадянина України, копія паспорта іноземця або іншого документа, що засвідчує особу (у двох примірниках);

копія свідоцтва про шлюб;

висновок про стан здоров'я заявника;

документ про наявність чи відсутність судимості;

копія свідоцтва про народження дитини;

письмова згода батьків дитини на усиновлення, засвідчена нотаріусом, або згода того з подружжя, дитину якого усиновлює інший з подружжя, та документ, який засвідчує відсутність другого з батьків дитини (копія свідоцтва про смерть або довідка про смерть, видана органом реєстрації актів цивільного стану, копія рішення суду про позбавлення батьківських прав, про визнання недієздатним або безвісно відсутнім, довідка з органу реєстрації актів цивільного стану щодо запису відомостей про батька дитини тощо);

Служба у справах дітей протягом 10 робочих днів після надходження заяви та документів складає акт обстеження житлово-побутових умов дитини, з'ясовує чи згодна дитина на усиновлення, розглядає питання про доцільність усиновлення та відповідність його інтересам дитини і готує проект відповідного висновку.

Разом з висновком заявнику повертаються пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою та завірені підписом керівника (заступника керівника) служби у справах дітей документи, подані кандидатом в усиновлювачі.

Усиновлення дітей проводиться на підставі рішення суду. Для прийняття рішення про усиновлення кандидати в усиновлювачі звертаються із заявою про усиновлення до суду за місцем проживання (перебування) дитини.